

Брюксел, 15.7.2019 г.
COM(2019) 339 final

**ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

Доклад относно политиката в областта на конкуренцията за 2018 година

{SWD(2019) 297 final}

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ

Доклад относно политиката в областта на конкуренцията за 2018 г.

1. Насърчаване на конкурентоспособен вътрешен пазар в интерес както на европейските дружества, така и на потребителите

През 2018 г. беше отбелязана 60^{та} годишнина от влизането в сила на Договора за Европейската икономическа общност — основата на настоящия Европейски съюз. Днес Европейският съюз, със своите 24,5 млн. малки, средни и големи дружества, конкуриращи се да обслужват неговите 500 млн. потребители, продължава да осигурява динамичен вътрешен пазар, който допринася за конкурентоспособността на промишлеността на ЕС и за устойчивото развитие на европейската икономика въз основа на конкурентно ориентирани социални пазарни ценности.

От самото начало ЕС е имал установени с Договора правила¹ които дават правомощия на Комисията да защитава справедливата и лоялна конкуренция на вътрешния пазар. Правилата на ЕС относно конкуренцията определят добре дефинирана правна уредба за дружествата, за да осъществяват стопанска дейност на вътрешния пазар, като се дава възможност на различните по големина предприятия да се конкурират лоялно. Тази правна уредба се е развила през последните шестдесет години, но неотклонно се придържа към принципите на правовата държава при внимателното наблюдение от страна на европейските съдилища. В своята ежедневна практика на правоприлагане Комисията стриктно прилага принципите за недопускане на дискриминация, процесуална справедливост, прозрачност, предвидимост, правото на изслушване и защита на поверителността. Предвидимостта и надеждността на системата на ЕС са превърнали Комисията в един от водещите и най-влиятелни органи по конкуренция в света.

За усилване на ефекта от своите действия по правоприлагане Комисията работи съвместно с националните органи по конкуренция и с националните съдилища на държавите членки, като активно си сътрудничи с агенции по конкуренцията от целия свят както на двустранно ниво, така и на равнището на различни международни форуми, като например ОИСР, Международната мрежа по конкуренцията и УНКТАД с оглед на създаването на еднакви условия на конкуренция на наистина глобално равнище и зачитането на върховенството на закона.

На 7 юни 2018 г., по многогодишната финансова рамка (МФР) за периода 2021—2027 г., Комисията прие предложението за създаване на програма за единния пазар². То

¹ Член 3, параграф 1, буква б) от Договора за функционирането на Европейския съюз. Основните правила относно конкуренцията са определени в глава 1 на дял VII от част три, членове 101—109 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) и в Регламента на ЕС относно сливанията (Регламент (ЕО) № 139/2004).

² Вж. Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на програма за единния пазар, конкурентоспособността на предприятията, включително малките и средните предприятия, и европейската статистика и за отмяна на регламенти (ЕС) № 99/2013, (ЕС) № 1287/2013, (ЕС) № 254/2014, (ЕС) № 258/2014, (ЕС) № 652/2014 и (ЕС) 2017/826, COM/2018/441 final — 2018/0231 (COD): https://ec.europa.eu/commission/publications/single-market-programme-legal-texts-and-factsheets_bg, http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-4049_bg.htm.

включва новата програма за защита на конкуренцията с приблизителен бюджет от 140 млн. евро за програмния период. Когато бъде приета от съзакондателите, програмата за защита на конкуренцията ще помогне на Комисията да се справи с новите предизвикателства пред политиката на ЕС в областта на конкуренцията, свързани с използването на големи информационни масиви, алгоритми и по-нататъшни бързи промени в условията на среда, която във все по-висока степен е цифровизирана, както и ще укрепи мрежите за сътрудничество между органите на държавите членки и Комисията в подкрепа на лоялната конкуренция на единния пазар.

През 2018 г. с действията си в рамките на политиката в областта на конкуренцията Комисията продължи да отдава приоритет на пазари, които са от значение за гражданите на ЕС и за предприятията в ЕС, като например секторите на далекосъобщенията и на цифровите технологии, финансовите услуги, енергетиката и околната среда, селското стопанство и храните, транспорта и производството. Настоящият доклад представлява неизчерпателно обобщение на дейностите, извършени от Комисията по политиката в областта на конкуренцията през 2018 г. Повече и по-подробна информация може да бъде намерена в придружаващия доклад работен документ на службите на Комисията и на уебсайта на генерална дирекция „Конкуренция“³.

2. Повишаване на ефективността на правоприлагането в областта на конкуренцията

Комисията непрекъснато се стреми да оптимизира процедурите по дела в областта на конкуренцията и да оценява икономическите последици от решенията си, взети в миналото, с оглед на по-нататъшното увеличаване на навременността, ефикасността и ефективността на своите действия по правоприлагане в съответствие с правилата на ЕС относно конкуренцията.

През декември 2018 г. Комисията публикува актуализирани насоки за дружествата във връзка с търговски тайни и друга поверителна информация⁴ в рамките на антитръстови производства, както и насоки и формуляри за използването на т.нар. „поверителни кръгове“⁵ за целите на достъпа до досиета. Достъпът на дружествата до информация в архива на Комисията е основен процесуален етап в антитръстовите дела. Тези две нови насоки са плод на непрекъснатата работа на Комисията за повишаване на навременността и ефикасността на производствата в областта на конкуренцията, като същевременно се гарантира надлежно провеждане на съдебния процес и правото на защита на дружествата. Те допълват предишни насоки на Комисията за най-добри практики относно зали за данни⁶, насоки относно исканията за поверителност в процеса на изготвяне на публични версии на нейните решения⁷, както и препоръки за подаването на документи по електронен път⁸.

Посредством ефективната уредба за възнаграждаване на сътрудничеството от страна на дружества, които са обект на разследване в областта на картелите, и първото дело срещу

³ Вж. http://ec.europa.eu/competition/index_en.html.

⁴ Вж. http://ec.europa.eu/competition/antitrust/business_secrets_en.pdf.

⁵ Поверителният кръг представлява договорена процедура за разкриване, чрез която на ограничен кръг от лица се дава достъп до поверителна информация, съхранявана в преписката на Комисията. Вж. http://ec.europa.eu/competition/antitrust/conf_rings.pdf.

⁶ Вж. http://ec.europa.eu/competition/mergers/legislation/disclosure_information_data_rooms_en.pdf.

⁷ http://ec.europa.eu/competition/antitrust/guidance_on_preparation_of_public_versions_antitrust_04062015.pdf.

⁸ Вж. http://ec.europa.eu/competition/contacts/electronic_documents_en.pdf.

картел през 2016 г.⁹ през 2018 г. Комисията приключи няколко антитръстови дела срещу картели въз основа на сътрудничество от страна на разследваните дружества¹⁰. Благодарение на това сътрудничество Комисията може да засили релевантността и въздействието на своите решения, като ускори разследванията си, а дружествата могат да се възползват от значителни намаления на санкциите в зависимост от естеството и навременността на тяхното сътрудничество. През декември 2018 г. Комисията публикува неофициални насоки относно начина, по който дружествата могат да сътрудничат в антитръстови проучвания в замяна на по-ниски санкции¹¹.

Европейският парламент и Съветът приемат предложението на Комисията за повишаване на ефективността на органите по конкуренция на държавите членки

На 11 декември 2018 г. Европейският парламент и Съветът приеха т.нар. Директива ECN+¹² за предоставяне на правомощия на органите по конкуренция на държавите членки, за да бъдат по-ефективни в правоприлагането на правилата на ЕС относно конкуренцията в сферата на антитръстовия контрол. Директивата е основана на предложението на Комисията от март 2017 г.¹³, разработено въз основа на обществена консултация, проведена между ноември 2015 г. и февруари 2016 г.

С Директива ECN+ ще се гарантира, че при прилагането на едни и същи правни разпоредби — антитръстовите правила на ЕС — националните органи по конкуренция ще разполагат с ефективни инструменти за правоприлагане и с нужните ресурси за разкриване и санкциониране на дружества, които нарушават правилата на ЕС относно конкуренцията. С директивата ще се гарантира също така, че органите могат да вземат своите решения напълно независимо въз основа на фактите и правото. Новите правила допринасят за постигането на целта за действително единен пазар, като насърчават общата цел за конкурентоспособни пазари, работни места и растеж.

Директивата ECN+ трябва да бъде транспонирана до 4 февруари 2021 г. Комисията ще наблюдава процеса на транспониране и ще подпомага държавите членки при транспонирането на Директивата в националното им законодателство в двугодишния период за нейното въвеждане, считано от публикуването на Директивата в *Официален вестник*.

Възползване на предимствата от модернизиранието на правилата за държавна помощ

От май 2012 г. Комисията въведе пакет от мерки за важни реформи, а именно модернизиранието на държавната помощ. Този пакет от последователни реформи дава

⁹ Решение на Комисията от 20 септември 2016 г. по дело AT.39759 *ARA foreclosure*, на разположение на адрес: http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39759

¹⁰ Решения на Комисията от 24 юли 2018 г. по дела: AT.40181 *Philips*, AT.40182 *Pioneer*, AT.40465 *Asus* и AT.40469 *Denon & Marantz*; и решение на Комисията от 17 декември 2018 г. по дело AT.40428 *Guess*. За повече информация вж. глава 3 от настоящия доклад.

¹¹ Информационният фиш, определящ рамката за това сътрудничество, беше публикуван по повод на приемането на решението за забрана по дело AT.40428 – *Guess*, вж. http://ec.europa.eu/competition/publications/data/factsheet_guess.pdf.

¹² Директива (ЕС) 2019/1 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. за предоставяне на правомощия на органите по конкуренция на държавите членки, за да бъдат по-ефективни в правоприлагането, и за гарантиране на правилното функциониране на вътрешния пазар, ОВ L 11, 14.1.2019 г., стр. 3—33.

¹³ Предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета за предоставяне на правомощия на органите по конкуренция на държавите членки, за да бъдат по-ефективни в правоприлагането, и за гарантиране на правилното функциониране на вътрешния пазар, на разположение на адрес <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52017SC0114>.

възможност на държавите членки да прилагат мерки за държавна помощ, които насърчават инвестициите, икономическия растеж и бързото създаване на работни места. В рамките на този пакет през 2014 г. бяха въведени нови правила, и по-специално т.нар. Общ регламент за групово освобождаване (ОРГО)¹⁴, който беше допълнително изменен през 2017 г. Тези правила доведоха до намаляване на административната тежест за мерките за помощ с по-слаб нарушаващ ефект, за които държавите членки вече не е необходимо да уведомяват Комисията. В същото време мерките, които биха могли сериозно да засегнат конкуренцията или да доведат до фрагментиране на единния пазар, продължават да бъдат обект на внимателен преглед. В контекста на многогодишната финансова рамка за периода 2021—2027 г. Комисията предложи да бъдат опростени съвместните инвестиции, включващи както финансиране от ЕС, така и инвестиции от държавите членки, на базата на допълнително разширяване на Упълномощаващия регламент на ЕС за държавната помощ, който е правното основание за приемането на Общия регламент за групово освобождаване.

В доклада за държавните помощи за 2018 г.¹⁵ бяха потвърдени ползите от пакета за модернизиране на държавната помощ. От 2015 г. насам над 96 % от новоприложените мерки за помощ попадат в рамките на ОРГО, което позволява по-бързо прилагане от държавите членки и изместване на акцента в контрола на държавната помощ като „значителен върху важните неща и по-слаб върху по-маловажните неща“. Все по-големият дял на разходите, попадащи в рамките на ОРГО, предполага също така, че като цяло регистрираните от Комисията мерки за държавна помощ са били прилагани от държавите членки много по-бързо, отколкото в миналото: в сравнение с 2013 г. средният период за прилагане на мерки за държавна помощ е намалял с 15 %¹⁶.

Що се отнася до услугите от общ икономически интерес (УОИИ), в съответствие с представените от държавите членки доклади за УОИИ на повече от 90 % от мерките за помощ е предоставено също групово освобождаване по Решението за УОИИ.

Колкото е по-голяма прозрачността при използването на държавна помощ, толкова по-голяма е вероятността, че правоприлагането ще бъде по-ефективно. За тази цел службите на Комисията съдействат за постигането на съответствие с разпоредбите за прозрачност на пакета за модернизиране на държавната помощ чрез разработването в сътрудничество с държавите членки на модула за прозрачност¹⁷ — компютърен инструмент за подаване и публикуване на данни за отпускането на държавни помощи над 500 000 EUR. Към края на 2018 г. 25 държави членки са се присъединили към модула за прозрачност. Публикувани са над 43 000 помощи от 25 държави членки и Исландия.

В съответствие с Насоките на Комисията за по-добро регулиране през 2018 г. Комисията стартира оценка на правилата за държавна помощ, които са приети в рамките на пакета за модернизиране на държавната помощ, както и на насоките за железниците и за застраховането на краткосрочни експортни кредити. Оценката е под формата на „проверка за пригодност“¹⁸, за да се провери дали правилата действително

¹⁴ Вж. http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/block.html.

¹⁵ Вж. http://ec.europa.eu/competition/state_aid/scoreboard/index_en.html.

¹⁶ За допълнителна и по-подробна информация вж. част I от работния документ на Комисията, придружаващ настоящия доклад.

¹⁷ Вж. <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public/search/chooseLanguage>.

¹⁸ Тази проверка за пригодност ще обхване: Общия регламент за групово освобождаване (ОРГО); Регламента de minimis; Насоките за регионалната помощ; Рамката за научни изследвания, развойна дейност и иновации (НИРДИ); Съобщението относно държавната помощ за насърчаване изпълнението на важни проекти от общоевропейски интерес (Съобщение за ВПОИ); Насоките относно рисковото

са сработили по предвидения начин и са подходящи за целта. Оценката ще послужи като основа за решенията, които Комисията ще вземе в бъдеще във връзка с това дали допълнително да удължи или да актуализира правилата.

Борбата срещу картелите продължава

Наскоро Комисията създаде инструмент за анонимно сигнализиране за нередности¹⁹, чрез който граждани, разполагащи с вътрешна информация за картелни споразумения или други нарушения на антиitrustовите правила, по-лесно могат да информират Комисията чрез двупосочна кодирана система за съобщения във връзка с антиконкурентно поведение, като същевременно тяхната анонимност се запазва.

Внушителните резултати през 2018 г. от правоприлагащите действия на Комисията срещу твърдите картели отново демонстрираха ефективността на процедурата за постигане на споразумение, чрез която бяха взети 75 % от решенията през 2018 г. Процедурата за постигане на споразумение помага за по-бързото изваждане на светло на тайните картели, при което се освобождават ценни ресурси за други разследвания. Като сключват споразумение, предприятията, които са участвали в картел, потвърждават своето участие в нарушението и отговорността си за това. Постигането на споразумение позволява на Комисията да прилага опростена процедура и да намали срока и разходите за разследването, докато дружествата имат полза от по-бързите решения и 10 % намаление на глобите.

На 21 февруари 2018 г. Комисията наложи глоби в общ размер на 546 млн. евро за участие в картел по три отделни дела, касаещи морския транспорт на автомобили и доставката на автомобилни части²⁰.

Решения на комисията относно морските превозвачи на автомобили и доставчиците на автомобилно оборудване: борбата срещу твърдите картели, засягащи европейските потребители и отрасли

В три отделни решения Комисията глоби морските превозвачи на автомобили с 395 млн. евро, доставчиците на запалителни свещи със 76 млн. евро и доставчиците на спирачни уредби със 75 млн. евро поради нарушаване на антиitrustовите правила на ЕС. Всички дружества признаха участието си в картелите и приеха уреждане на случаите със споразумение. Всички дела започнаха със заявления по известието за освобождаване от глоби или намаляване на техния размер. Успешните кандидати за имунитет, участващи в тези картели, са избегнали глоби, тъй като са разкрили пред Комисията съществуването на картелите.

В продължение на почти шест години — от октомври 2006 г. до септември 2012 г. — пет превозвача (чилийският морски превозвач CSAV, японските превозвачи "К" Line, MOL и NYK и норвежко-шведският превозвач WWL-EUKOR) са образували картел на пазара за морски

финансиране и относно летища и авиокомпани; Насоките относно държавната помощ за защита на околната среда и за енергетика (НПОСЕ); Насоките за оздравяване и реструктуриране; Насоките за железниците; както и Съобщението за краткосрочните експортни кредити (последните две не бяха включени в пакета за модернизиране на държавата помощ от 2012 г.). Вж. http://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/initiatives/ares-2018-6623981_bg.

¹⁹ Вж. <http://ec.europa.eu/competition/cartels/whistleblower/index.html>.

²⁰ Решения на Комисията от 21 февруари 2018 г.: по дела AT.40009 *Морски превозвачи на моторни превозни средства*, на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40009; AT.40113 *Запалителни свещи*, на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40113; и AT.39920 *Спирачни уредби*, на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39920.

транспорт на нови автомобили, камиони и други големи превозни средства по различни маршрути между Европа и други континенти. Превозвачите са имали договорка да поддържат съществуващото положение на пазара и да зачитат взаимно традиционната си стопанска дейност по определени маршрути или с определени клиенти, като са предлагали изкуствено завишени цени или изобщо не са предлагали цени по тръжни процедури, обявени от производители на превозни средства. Картелът е засегнал вносителите на автомобили, производителите на превозни средства (в качеството им на износители) и крайните клиенти в рамките на Европейското икономическо пространство (ЕИП). В хода на своето разследване Комисията си сътрудничи с различни органи по конкуренция от целия свят, включително Австралия, Канада, Япония и САЩ. MOL разкри съществуването на картела и поради това получи пълен имунитет и избегна глоба от около 203 млн. евро.

Що се отнася до автомобилния сектор, Комисията наложи санкции по две други дела за картел. Едното се отнасяше до запалителни свещи (електрически устройства за автомобили), по отношение на които доставчиците Bosch (Германия) и NGK (Япония) са имали сключено тайно споразумение с Denso (Япония). Картелът е съществувал от 2000 г. до 2011 г. и целта му е била да се избегне конкуренцията, като се зачитат взаимно традиционните клиенти и се поддържа съществуващото положение в отрасъла за запалителни свещи в ЕИП. Denso е получило пълен имунитет като е разкрило съществуването на картела и е избегнало глоба от около 1 млн. евро. Другото решение на Комисията се отнасяше до две нарушения, касаещи спирачни уредби. Първият картел беше свързан с доставката на хидравлични спирачни уредби и включваше TRW (САЩ; понастоящем ZF TRW, Германия), Bosch (Германия) и Continental (Германия) и е просъществувал от февруари 2007 г. до март 2011 г. Второто нарушение е продължило от септември 2010 г. до юли 2011 г. във връзка с доставката на електронни спирачни уредби и е включвало Bosch и Continental. И при двете нарушения целта на доставчиците на автомобилни части е била да координират тяхното пазарно поведение, като обменят чувствителна информация, в това число относно ценови елементи. Поради разкриването на картелите и получаването на пълен имунитет TRW е избегнало глоба от около 54 млн. евро, а Continental — от около 22 млн. евро.

Решенията за картел относно запалителните свещи и спирачните уредби са част от поредицата сериозни разследвания на картели, свързани с части за автомобилния сектор. Комисията вече е глобила доставчиците на автомобилни лагери²¹, кабелни снопове в автомобили²², гъвкава пяна, използвана (*inter alia*) в автомобилни седалки²³, автономни отоплители в автомобили и камиони²⁴, алтернатори и стартери²⁵, топлинни системи²⁶, осветителни системи²⁷ и системи за безопасност на пътниците²⁸.

²¹ Решение на Комисията от 19 март 2014 г. по дело АТ.39922 *Лагери*, на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39922

²² Решение на Комисията от 10 юли 2013 г. по дело АТ.39748 *Автомобилни кабелни снопове*, на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39748.

²³ Решение на Комисията от 29 януари 2014 г. по дело АТ.39801 *Полиуретанова пяна*, на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39801.

²⁴ Решение на Комисията от 17 юни 2015 г. по дело АТ.40055 *Автономни отоплители*, на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40055.

²⁵ Решение на Комисията от 27 януари 2016 г. по дело АТ.40028 *Alternators and Starters*, на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40028.

²⁶ Решение на Комисията от 8 март 2017 г. по дело АТ.39960 *Топлинни системи*, на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39960.

²⁷ Решение на Комисията от 21 юни 2017 г. по дело АТ.40013 *Осветителни системи*, на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40013.

²⁸ Решение на Комисията от 22 ноември 2017 г. по дело АТ.39881 *Системи за безопасност на пътниците*, на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39881.

Освен това на 18 септември 2018 г. Комисията започна задълбочено разследване на възможно тайно споразумение между производителите на автомобили по отношение на разработването на технология за пречиствателни системи за емисиите от леки автомобили. През октомври 2017 г. Комисията вече беше извършила инспекции в помещенията на BMW, Daimler, Volkswagen и Audi в Германия в рамките на своето първоначално разследване по това дело. Комисията разследва дали тези дружества са се договорили да не се конкурират помежду си във връзка с разработването и внедряването на системи за контрол на емисиите от автомобили, продавани в ЕИП. Разглежданите системи за контрол на емисиите са системи за селективна каталитична редукция (SCR), които намаляват емисиите на азотен оксид (NOx) от леките автомобили с дизелови двигатели, и филтри за частици на Ото (OPF), които намаляват емисиите на частици от леки автомобили с бензинови двигатели. Официалното откриване на производството не засяга изхода от разследването.

На 21 март 2018 г. Комисията издаде решение²⁹ по отношение на картел в сектора на кондензаторите. Кондензаторите са електрически компоненти, съхраняващи енергия, които се вграждат в широка гама от електронни устройства, използвани от потребителите. Осем производители бяха глобени общо с 254 млн. евро за участие в картелни практики в периода от 1998 г. до 2012 г.

Комисията санкционира ранното осъществяване на сливанията

Правилата на ЕС в областта на сливанията изискват от дружествата да уведомяват Комисията за планираните от тях сливания с общоевропейско измерение, за да могат да бъдат подложени на преглед („изискване за уведомяване“), и да не ги осъществяват, докато не получат разрешение от Комисията („задължение за изчакване“). Със задължението за изчакване се избягва потенциално непоправимото отрицателно

²⁹ Решение на Комисията от 21 март 2018 г. по дело AT.40136 *Capacitors*, на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40136.

въздействие на операциите върху единния пазар, докато се изчаква резултатът от разследването на Комисията.

На 24 април 2018 г. Комисията глоби със 124,5 млн. евро Altice³⁰, чието седалище се намира в Нидерландия, за осъщественото придобиване на португалския телекомуникационен оператор PT Portugal преди да уведоми Комисията или да получи одобрение от нейна страна (т.нар. „gun jumping“ — прибързано действие). Глобата би трябвало да възпира други дружества да нарушават правилата. Осъществяването на сливания преди уведомяването или получаването на разрешение застрашава ефективността на системата на ЕС за контрол на сливанията, служеща за предпазване на европейските потребители от сливане, което би могло да доведе до по-високи цени или до по-ограничен избор.

3. Справяне с нови предизвикателства в цифровата икономика

Пазарите значително са се изменили през изминалите шест десетилетия на прилагане на европейската политика в областта на конкуренцията. По-специално цифровизацията на икономиката радикално е преобработила поведението на потребителите и начина, по който пазарите функционират.

Данните представляват особено сериозно предизвикателство на фона на нарастващата значимост на алгоритмите. За алгоритмите са нужни данни, за да се трупат знания и опит: колкото е по-голямо количеството данни, толкова са по-интелигентни алгоритмите. Интерес представлява също така нарастващата пазарна мощ на цифровите платформи, изпълняващи две функции: да осигуряват канал за разпространение за другите, като в същото време предлагат на пазара своите собствени продукти. За да се възползва оптимално от потенциала и възможностите на цифровите технологии, Европа се нуждае от действително свързан цифров единен пазар. Политиката в областта на конкуренцията е неразделна част от създаването на добре функциониращ цифров единен пазар.

Цифровата ера също е изкарала на преден план напълно нови пазарни участници, някои от които са се разраснали много бързо и са станали основни доставчици на технологии. Въпреки че иновациите на тези успешни дружества, които имат господстващо положение на много наскоро възникнали и новопоявяващи се цифрови пазари, са улеснили живота на гражданите и предприятията, все пак е изключително важно да не се допусне те да използват влиянието си и да възпрепятстват конкуренцията от останалите. За да се гарантира, че пазарите в Европа ще служат на хората, а не обратното, вече съществува регламент, предвиждащ правила за защита на данните³¹, а Съветът и Парламентът разглеждат регламент за насърчаване на задълженията за прозрачност от страна на онлайн платформите³².

През 2018 г. Комисията започна процес на обстойно анализиране как политиката в областта на конкуренцията най-добре може да служи на европейските потребители в бързо

³⁰ Решение на Комисията от 24 Април 2018 г. по дело M.7993 *Altice / Portugal* (Art. 14.2 proc.), на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_7993.

³¹ Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) (ОВ L 119, 4.5.2016 г., стр. 1—88).

³² Вж. Предложение на Комисията за регламент за насърчаване на справедливост и прозрачност за бизнес ползвателите на посреднически онлайн услуги <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/regulation-promoting-fairness-and-transparency-business-users-online-intermediation-services>.

променящия се свят. За тази цел Комисията назначи професорите Heike Schweitzer, Jacques Crémer и доцент Yves-Alexandre de Montjoye за специални съветници по въпросите на бъдещите предизвикателства за политиката в областта на конкуренцията, породени от цифровизацията.³³ Докладът на специалните съветници „Политика в областта на конкуренцията за цифровата ера“ беше публикуван на 4 април 2019 г.³⁴ В своя доклад специалните съветници i) посочват основните според тях специфични характеристики на цифровите пазари; ii) дават мнението си относно целите на правото на ЕС в областта на конкуренцията в цифровата ера; и iii) разглеждат прилагането на правилата относно конкуренцията спрямо цифровите платформи и данните, както и ролята на контрола върху сливанията за запазването на конкуренцията и иновациите. Докладът е изготвен, за да осигури информация в хода на текущия процес на обстойно анализиране от страна на Комисията на това как политиката в областта на конкуренцията най-добре може да служи на европейските потребители в бързо променящия се свят.

Прилагане на антитръстовото законодателство в защита на иновациите на цифровите пазари

На 18 юли 2018 г. Комисията взе решение³⁵, с което приема констатацията, че Google е злоупотребило със своето господстващо положение, и глоби дружеството с 4,34 млрд. евро за антиконкурентните ограничения, които то е налагало от 2011 г. на производителите на мобилни устройства и мрежовите оператори, за да затвърди господстващото си положение в областта на общото търсене в интернет.

Случаят „Google Android“: възстановяване на ползите за европейските потребители от ефективната конкуренция в сферата на мобилните комуникации

Търсачката на Google е водещият продукт на дружеството, като на годишна база реализира приходи от реклама за над 95 млрд. щатски долара, главно поради нарасналата употреба на интелигентни мобилни устройства. Понастоящем мобилният интернет формира повече от половината от световния интернет трафик. Освен това около 80 % от интелигентните мобилни устройства в Европа и по света работят с Android, което означава общо над 2,2 млрд. устройства.

Решението на Комисията обхваща три вида ограничения, налагани от Google на производителите на мобилни устройства и на мрежовите оператори, за да се гарантира, че трафикът ще се насочва към Google Search:

- първо, Google е изисквало от производителите предварително да инсталират приложенията на Google за търсене и разглеждане на устройствата, работещи с мобилната операционна система Android. Производителите е трябвало да спазят това изискване, ако са искали да имат възможността да продават устройствата с магазина за приложения на Google;
- второ, Google е плащало на производителите и мрежовите оператори, за да се увери, че на въпросните устройства се инсталира предварително само приложението за търсене на Google;
- трето, Google е пречело на разработването на конкурентни мобилни операционни системи. Такива системи са могли да осигурят платформа, чрез която конкурентни търсачки да получат трафик.

³³ Вж. <https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2014-2019/vestager/announcements/commission-appoints-professors-heike-schweitzer-jacques-cremer-and-assistant-professor-yves-en> и <http://ec.europa.eu/competition/scp19/>.

³⁴ Вж. <http://ec.europa.eu/competition/publications/reports/kd0419345enn.pdf>.

³⁵ Решение на Комисията от 18 юли 2018 г. по дело AT.40099 *Google Android*, на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40099.

Ограниченията на Google по отношение на Android незаконно защитават неговото господстващо положение в търсенето в интернет

В решението на Комисията се стига до заключението, че тези три вида злоупотреби са част от цялостна стратегия на Google за затвърждаване на неговото господстващо положение в общото търсене в интернет в момент, когато важноста на мобилния интернет е нараствала значително.

Въпреки че господстващото положение на пазара само по себе си не е незаконно според антитръстовите правила на ЕС, дружествата с господстващо положение имат специална отговорност да не злоупотребяват със своето господстващо положение на пазара чрез ограничаване на конкуренцията както на пазара, на който доминират, така и на отделните, но свързани пазари. Поведението на Google е лишило други дружества от възможността да се конкурират и да правят иновации на основата на качества и следователно е било нарушение на антитръстовите правила на ЕС. Най-важното е, че то е лишило европейските потребители от ползите от ефективната конкуренция във важната сфера на мобилните комуникации.

Според решението на Комисията Google трябваше ефективно да преустанови своите незаконни практики в рамките на 90 дни, считано от решението. Като минимум според решението на Комисията се изисква Google да преустанови и да не се обвързва отново в трите вида ограничения, които са описани по-горе. С решението се изисква също така Google да се въздържа от всякакви мерки със същия или с еквивалентен предмет или ефект като тези практики. Комисията ще наблюдава отблизо спазването на решението. Решението не пречи на Google да прилага разумна, справедлива и обективна система, чрез която да гарантира правилното функциониране на устройствата с Android, които използват патентованите приложения и услуги на Google, без обаче да се засяга свободата на производителите да произвеждат устройства, базирани на форкове на Android.

През 2018 г. Комисията продължи да разследва ограниченията, които Google е прилагало по отношение на възможността на някои уебсайтове на трети страни да

показват реклами от конкуренти на Google при онлайн търсене (AdSense). На 20 март 2019 г. Комисията глоби Google с 1,49 млрд. евро за тези ограничения.³⁶

На 24 януари 2018 г. Комисията глоби Qualcomm³⁷ с 997 млн. евро за злоупотреба с неговото господстващо положение на пазара на базови чипсети за LTE в нарушение на антитръстовите правила на ЕС. С решението на Комисията се изисква в бъдеще Qualcomm да се въздържа от всякакви практики със същия или с еквивалентен предмет или ефект. Пазарът на базови чипсети за LTE се характеризира със значителни пречки пред навлизането на пазара, а на него Qualcomm е най-големият доставчик, далеч изпреварващ останалите. Между 2011 г. и 2016 г. Qualcomm е извършило значителни плащания към Apple, при условие че дружеството ще използва единствено чипсетите на Qualcomm в своите устройства iPhone и iPad. Плащанията за изключителни права са отнели възможността на конкурентите да се конкурират по достойнства и са лишили европейските потребители от реален избор и иновации.

Ефективното прилагане на законодателството срещу картелите защитава конкурентните цени на материалите за цифрови устройства

На 21 март 2018 г. Комисията глоби осем производителя на кондензатори (Elna, Hitachi Chemical, Holy Stone, Matsuo, NEC Tokin, Nichicon, Nippon Chemi-Con и Rubycon) с 254 млн. евро³⁸ за участието им в просъществувалия 14 години картел за доставка на електролитни кондензатори. Кондензаторите са електрически компоненти, които съхраняват енергия електростатично в електрическо поле и се използват в широка гама от електрически и електронни изделия.

Срещите и контактите на картела са се осъществявали главно в Япония, но картелните практики са осъществявани в световен мащаб, включително в ЕИП. Дружествата са се срещали редовно и са обменяли чувствителна търговска информация за бъдещите цени и за бъдещите нужди на предлагането и търсенето. Целта е била да се координира бъдещото поведение и да се избегне ценова конкуренция. Sanyo Electric Co., Ltd. и неговото дружество майка Panasonic Corporation получиха пълен имунитет, тъй като разкриха съществуването на картела пред Комисията, с което избегнаха глоба.

Разследването на Комисията беше част от глобално мероприятие. Органите по конкуренция в Бразилия, Япония, Сингапур и Тайван вече бяха наложили глоби на участниците в картела с кондензаторите преди решението на Комисията. През октомври 2018 г. Nippon Chemi-Con стана осмото глобено дружество в Съединените щати. Южнокорейският орган за защита на конкуренцията последва примера през декември 2018 г. и глоби девет дружества.

Антитръстовите правила на ЕС защитават ценовата конкуренция и по-богатия избор за потребителите в областта на електронната търговия

Електронната търговия предлага значителни възможности както за потребителите, така и за предприятията. Европейските потребители могат да получат достъп до по-голям избор

³⁶ Дело АТ.40411 *Google Search (AdSense)*, на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40411. Вж. също: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-1770_bg.htm.

³⁷ Решение на Комисията от 24 януари 2018 г. по дело АТ.40220 *Qualcomm (плащания за изключителни права)*, на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40220.

³⁸ Решение на Комисията от 21 март 2018 г. по дело АТ.40136 *Capacitors*, на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40136.

на стоки и услуги и възможност за трансгранични покупки, като могат така също да сравняват цените на продавачи от цяла Европа. Аналогично предприятията могат да търгуват на целия единен пазар с повече от 500 млн. души посредством един уебсайт като тяхна витрина. Бързо растящият пазар на онлайн търговията в Европа вече е на стойност над 500 млрд. евро годишно, като повече от половината европейци пазаруват онлайн.

Направеното от Комисията проучване на сектора на електронната търговия, резултатите от което бяха публикувани от Комисията на 10 май 2017 г.³⁹ като част от нейната стратегия за цифровия единен пазар, показва, че ограниченията, свързани с цените от препродажбите, несъмнено са най-широко разпространените ограничения на конкуренцията на пазарите на електронна търговия. Поради това ефективното прилагане на законодателството за защита на конкуренцията в тази област е много важно. Констатациите хвърлиха светлина също така върху по-широкото използване на автоматичен софтуер, който търговците на дребно прилагат за наблюдение и определяне на цените.

Преодоляване на намесата при определяне на цените: Комисията глобява четири производителя на битова електроника за фиксиране на онлайн препродажни цени

На 24 юли 2018 г. Комисията прие отделни решения⁴⁰ за налагането на глоби на Asus (Тайван), Denon & Marantz, Pioneer (Япония) и Philips (Нидерландия) на обща стойност 111 млн. евро поради ограничаване на възможността на техните онлайн търговци на дребно да определят техни собствени цени на дребно за широко използвани битови електронни продукти като домакински уреди, преносими компютри и hi-fi продукти. Подобни практики се наричат поддържане на цената при препродажба. Четирите дружества са били обвързани с такива практики в периода между 2011 г. и 2015 г. Намесите в цената са ограничили ефективната ценова конкуренция между търговците на дребно и са довели до непосредствен ефект върху милиони европейски потребители, които са се сблъскали с по-високи цени на домакински уреди, сешоари, преносими компютри, слушалки и много други продукти, предлагани от онлайн търговци на дребно.

Четирите производителя са се намесвали по-специално по отношение на онлайн търговците на дребно, които са предлагали техните продукти на ниски цени. Ако тези търговци на дребно не са се придържали към цените, поискани от производителите, те биха били обект на санкции, като например блокиране на доставки. Много дружества използват ценови алгоритми, които автоматично адаптират техните цени спрямо цените на конкурентите. Следователно ценовите ограничения, налагани върху онлайн търговците на дребно, предлагащи ниски цени, са оказали по-голямо въздействие като цяло върху онлайн цените за тези битови електронни продукти. Освен това използването на сложни инструменти за наблюдение е позволило на производителите ефективно да следят препродажното ценообразуване в разпространителската мрежа и бързо да се намесват в случай на ценови намаления.

И четирите дружества са сътрудничили на Комисията, като са предоставили съответните доказателства и изрично са признали фактите и нарушенията на антиitrustовите правила на ЕС. Това сътрудничество е ускорило разследването на Комисията и е засилило въздействието и релеванността на нейното решение. В същото време дружествата са се възползвали от

³⁹ Вж. http://ec.europa.eu/competition/antitrust/sector_inquiry_final_report_bg.pdf.

⁴⁰ Решения на Комисията от 24 юли 2018 г.: дела (вертикални ограничения) AT.40181 *Philips*, на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40181; AT.40182 *Pioneer*, http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40182; AT.40465 *Asus*, на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40465; и AT.40469 *Denon & Marantz*, на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40469.

намаление на глобите в зависимост от степента на тяхното сътрудничество в диапазона от 40 % (за Asus, Denon & Marantz и Philips) до 50 % (за Pioneer).

В своя окончателен доклад относно проучването в сектора на електронната търговия Комисията установи също така, че повече всеки десети търговец на дребно, участвали в проучването, са имали ограничения на трансграничните продажби в техните споразумения за разпространение.

На 17 декември 2018 г. Комисията глоби дружеството за производство на облекло Guess с близо 40 млн. евро за антиконкурентни споразумения за блокиране на трансгранични продажби. Със споразуменията за разпространение Guess е опитвало да попречи на потребителите от ЕС да купуват в други държави членки, като е блокирало трансграничните реклами и продажби на търговците на дребно. По този начин дружеството е можело да поддържа изкуствено завишени цени на дребно, и по-специално в държавите от Централна и Източна Европа. Guess оказва пълно сътрудничество на Комисията, като призна за нарушението и предостави съответните доказателства, вследствие на което дружеството си осигури намаление на глобата с 50 %.⁴¹

Решението за Guess се базира на резултатите от проучването на сектора. Комисията започна разследването като самостоятелна процедура, независима от проучването на сектора. Освен това в решението се разглежда въпросът с ограниченията на продажбите, които са в противоречие с единния пазар, и се допълват правилата за необосновано блокиране на географски принцип, които са в сила от 3 декември 2018 г.⁴²

Правила на ЕС за държавна помощ, позволяващи на европейските правителства да подпомагат разгръщането на широколентови мрежи

Комисията е определила целите на своята Програма в областта на цифровите технологии и целите си за „общество на гигабитов интернет“⁴³ като един от своите стратегически приоритети. Според оценките за постигането на целите за свързаност на цифровия единен пазар за периода 2020 г. и 2025 г. ще са нужни инвестиции на обща стойност от около 500 млрд. евро през следващото десетилетие. Въпреки че се очаква голяма част от тези инвестиции да бъдат осигурени с частно финансиране, все пак е необходимо публично финансиране, за да се гарантира, че селските и отдалечените райони няма да бъдат пренебрегнати. С контрола на държавните помощи се цели да се гарантира, че въпросните публични инвестиции няма да изместят (планираните) частни инвестиции и че публично финансираната инфраструктура е достъпна за всички оператори, за да се конкурират. В този контекст през 2018 г. в съответствие с Насоките за широколентовите мрежи⁴⁴ Европейската комисия одобри един баварски проект⁴⁵ за

⁴¹ Решение на Комисията от 17 декември 2018 г.: антитръстово дело AT.40428 *Guess*, на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40428.

⁴² Регламент (ЕС) 2018/302 на Европейския парламент и на Съвета от 28 февруари 2018 г. за преодоляване на необоснованото блокиране на географски принцип и на други форми на дискриминация въз основа на националността, местопребиваването или мястото на установяване на клиентите в рамките на вътрешния пазар и за изменение на регламенти (ЕО) № 2006/2004 и (ЕС) 2017/2394 и Директива 2009/22/ЕО, ОВ L 60I, 2.3.2018 г., стр. 1—15.

⁴³ Вж. <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/communication-connectivity-competitive-digital-single-market-towards-european-gigabit-society>. Вж. също така <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/broadband-europe>.

⁴⁴ Съобщение на Комисията — Насоки на ЕС относно прилагането на правилата за държавна помощ във връзка с бързото разполагане на широколентови мрежи, ОВ С 25, 26.1.2013 г., стр. 1—26.

⁴⁵ Дело SA.48418 *Баварски пилотен проект за гигабитов интернет — Германия*, на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_48418.

разполагането на мрежи с много голям капацитет в шест общини. Това беше първият случай, когато Комисията разгледа схема за подпомагане, както е предвидено с целите на Съобщението за гигабитов интернет. Скоростите на предаване са доста над онези, с които са разполагали до момента потребителите в целевите райони. Поради това новите мрежи ще осигурят значително подобрение в съответствие със стратегическите цели на Съобщението за гигабитов интернет.

Правила на ЕС за държавна помощ, позволяващи на държавите членки съвместно да подпомагат важни проекти от общоевропейски интерес

През юни 2014 г. Комисията прие Съобщение за важни проекти от общоевропейски интерес (Съобщение за ВПОИ)⁴⁶, чиято цел е да се насърчат държавите членки да подпомагат проекти, които имат категоричен принос за икономическия растеж, работните места и конкурентоспособността на Европа. Рамката на ВПОИ допълва останалите правила за държавна помощ като Общия регламент за групово освобождаване⁴⁷ и Рамката за научни изследвания, развойна дейност и иновации⁴⁸, което позволява да се подпомагат иновативни проекти, като в същото време се гарантира, че потенциалното нарушаване на конкуренцията ще бъде ограничено. Така правилата създават условия за новаторски научни изследвания и иновации и за широко споделяне на резултатите, като същевременно се гарантира, че подпомагането с пари на данъкоплатците действително служи на европейските граждани.

През декември 2018 г. Комисията установи, че интегриран проект за научни изследвания и иновации в областта на микроелектрониката, за който е постъпило съвместно уведомление от Франция⁴⁹, Германия⁵⁰, Италия⁵¹ и Обединеното кралство⁵², отговаря на правилата на ЕС за държавна помощ и има принос към общоевропейски интерес. Комисията е определила микроелектрониката като една от шестте главни базови технологии, считани за съществено важни за бъдещото промишлено развитие.⁵³

Четири държави членки ще предоставят финансиране в размер до 1,75 млрд. евро за този проект, с който се цели да се осигури възможност за осъществяването на научни изследвания и разработването на иновативни технологии и компоненти (напр. чипове, съвременен оптично оборудване, интегрални схеми и интелигентни датчици), които могат да бъдат интегрирани в широка гама от приложения надолу по веригата. Те включват потребителски устройства, напр. битова техника и автоматизирани превозни средства, както и търговски и промишлени устройства като системи за управление на акумулаторите, използвани за електрическа мобилност и съхраняване на енергия. По-специално проектът се очаква да стимулира допълнителни научни изследвания и

⁴⁶ Съобщение на Комисията — Критерии за анализа на съвместимостта с вътрешния пазар на държавна помощ за насърчаване изпълнението на важни проекти от общоевропейски интерес, ОВ С 188, 20.6.2014 г., стр. 4—12.

⁴⁷ Вж. http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/block.html#gber.

⁴⁸ Съобщение на Комисията — Рамка за държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации, ОВ С 198, 27.6.2014 г., стр. 1—29.

⁴⁹ Дело SA.46705 ВПОИ в областта на микроелектрониката — Франция, на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_46705.

⁵⁰ Дело SA.46578 ВПОИ в областта на микроелектрониката — Германия, на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_46578.

⁵¹ Дело SA.46595 ВПОИ в областта на микроелектрониката — Италия, на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_46595.

⁵² Дело SA.46590 ВПОИ в областта на микроелектрониката — Обединено кралство, на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_46590.

⁵³ Вж. http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-6862_en.htm.

инновации надолу по веригата, особено във връзка с широката област на интернет на нещата, както и със свързаните или безпилотни автомобили. С проекта се цели допълнително да се привлекат частни инвестиции в размер на 6 млрд. евро и да бъде приключен до 2024 г.

4. Политиката в областта на конкуренцията в подкрепа на целите на ЕС за енергетиката и околната среда

Комисията продължава да работи за постигането на Европейски енергиен съюз, в който чистият енергиен поток ще бъде свободен и сигурен. Надеждните енергийни доставки на разумни цени за предприятията и потребителите, причиняващи минимално въздействие върху околната среда, са изключително важни за европейската икономика.

Държавна помощ в подкрепа на екологизирането на икономиката

Правилата за държавна помощ изпълняват ключова роля за насърчаването на екологосъобразни и енергийно ефективни средства за производството и потреблението на електроенергия. Те подпомагат също така нужните инвестиции за гарантиране сигурността на доставките, като в същото време се намаляват емисиите от европейската енергийна система. В това отношение правилата за държавна помощ спомагат ЕС да постигне своите амбициозни цели в областта на енергетиката и климата при възможно най-ниски разходи за данъкоплатците и без излишно да се нарушава конкуренцията на единния пазар, както и допринасят за изпълнението на ангажимента според Парижкото споразумение за намаляване на емисиите в ЕС най-малко с 40 % до 2030 г.

Прилагането на правилата за държавна помощ в областта на възобновяемите енергийни източници продължи да е на много високото равнище през 2018 г. Комисията одобри 21 схеми в подкрепа на възобновяеми енергийни източници и енергийно ефективни електроцентрали. В резултат на това почти всички държави членки вече са получили одобрение за техните схеми за подпомагане на възобновяеми енергийни източници и комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия (СНР). Например във Фландрия високоефективните инсталации за СНР получават сертификати за реализираните от тях икономии на енергия и могат след това да продават тези сертификати на пазара, за да получат допълнителни приходи към обичайната пазарна цена на електроенергията⁵⁴.

Одобренията за държавна помощ, предоставени през 2018 г. в областта на възобновяемата енергия, бяха базирани на Насоките относно държавната помощ за опазване на околната среда и за енергетика от 2014 г. Тези насоки позволиха все по-голям брой държави членки да насърчават устойчивата енергия чрез конкурентни и технологично неутрални търгове и да интегрират възобновяемите източници на енергия на пазара на електроенергия. Това е довело до по-ниски разходи за потребителите в електроенергийната система като цяло. Например в резултат на първия технологично неутрален търг в Дания, одобрен през 2018 г., са осигурени рекордно ниски цени, като подпомагането е било спечелено както от проекти за слънчева енергия, така и от проекти за вятърни турбини с наземно разполагане.

⁵⁴ Вж. http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-821_en.htm.

Освен това на 26 февруари 2018 г. Комисията одобри⁵⁵ схема за публично подпомагане в размер на 70 млн. евро за електрически автобуси и инфраструктура за зареждане в Германия до края на 2021 г. За да отговарят на условията за получаване на подпомагане, операторите в сектора на обществения транспорт трябва да гарантират, че техните електрически и хибридни електрически автобуси с възможност за включване към електрическата мрежа използват електричество от възобновяеми източници. На 14 ноември 2018 г. Комисията одобри⁵⁶ публично подпомагане за по-екологосъобразни автобуси в Германия в размер на 107 млн. евро чрез модернизиране на дизелови автобуси, използвани в обществения пътнически транспорт в приблизително 90 общини, където през 2016 г. или 2017 г. са били превишени ограниченията за емисии на азотни оксиди. И двете мерки са в съответствие с екологичните цели на ЕС и с европейската стратегия за мобилност с ниски емисии и подпомагането по нея за преминаване към превозни средства с нулеви емисии в градовете и за създаването на пазар за такива превозни средства.

Регулиране на пазара на електроенергия при изпълнение на целите на ЕС в областта на енергетиката и климата

Целта на механизмите за капацитет е да се гарантира сигурността на доставките на електричество. По принцип механизмите за осигуряване на капацитет съдържат допълнителни ползи за доставчиците на капацитет, в допълнение към приходите от продажбата на електроенергия на пазара, в замяна на поддържане на съществуващия капацитет или инвестиране в нов капацитет, който е необходим, за да се гарантира сигурността на доставките на електроенергия. Механизмите за осигуряване на капацитет обаче не могат да заместят реформите на пазара на електроенергия на национално и европейско равнище. Успоредно с това държавите членки трябва да прилагат пазарни реформи за преодоляването на пазарни или регулаторни неефективности, които подкопават стимулите за енергийните оператори да инвестират в енергиен капацитет в съответствие с целите за декарбонизация на Съюза.

В своя доклад от 2016 г. за секторното проучване относно механизмите за осигуряване на капацитет⁵⁷ Комисията стигна до заключението, че механизмите за осигуряване на капацитет могат да въздействат върху производствения микс и по-специално да си взаимодействат с инструментите, насочени към насърчаване на декарбонизацията. За насърчаването на капацитет, който не разчита на изкопаеми горива, Комисията препоръча критериите за допустимост или разпределение на механизмите за капацитет да позволяват на операторите на възобновяеми енергийни източници и от страната на търсенето да се конкурират наред с другия капацитет. В противен случай механизмите за осигуряване на капацитет може потенциално да застрашат постигането на целите за декарбонизация, докато повишават цената с оглед на гарантирането на сигурността на доставките.

На 18 декември 2018 г. беше постигнато политическо споразумение по пакета „Чиста енергия за всички европейци“⁵⁸. Пакетът е важна стъпка към декарбонизацията на европейската енергийна система. Бъдещите механизми за капацитет ще включват нови

⁵⁵ Дело SA.48190 *Схема за подпомагане за придобиване на електрически автобуси за градски обществен транспорт*, на _____ разположение на _____ адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_48190.

⁵⁶ Дело SA.51450 *Схема за модернизиране на дизелови автобуси в местния обществен транспорт*, на _____ разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_51450.

⁵⁷ Вж. http://ec.europa.eu/competition/sectors/energy/capacity_mechanisms_final_report_bg.pdf

⁵⁸ Вж. <https://ec.europa.eu/energy/en/topics/energy-strategy-and-energy-union/clean-energy-all-europeans>.

ограничения на въглеродните емисии от изкопаеми горива. Освен това пакетът въвежда нова структура на пазара, за да се създадат правилните стимули за инвестиции и да се даде възможност за по-нататъшно развитие на възобновяемите енергийни източници в електроенергийния сектор.

Мерките за държавна помощ продължават да гарантират сигурност на енергийните доставки за европейските граждани и предприятия

На 7 февруари 2018 г.⁵⁹ Комисията одобри шест механизма за електрогенериращи мощности за гарантиране на сигурността на доставките в Белгия⁶⁰, Франция⁶¹, Германия⁶², Гърция⁶³, Италия⁶⁴ и Полша⁶⁵. На 30 юли 2018 г.⁶⁶ за Гърция беше одобрен допълнителен механизъм за осигуряване на капацитет. Като основа своите решения на Насоките от 2014 г. относно държавната помощ за опазване на околната среда и за енергетика, Комисията установи, че мерките ще допринесат за гарантиране на сигурността на доставките, без да се стига до по-високи цени на електроенергията за потребителите или да пречат на електрическите потоци през границите на ЕС, както и че по този начин те съответстват на правилата на ЕС за държавна помощ.

Седемте одобрени механизма за осигуряване на капацитет засягат повече от половината население на ЕС. Те обхващат широк диапазон от различни видове механизми, които са насочени към съответната конкретна потребност на всяка държава членка. Седемте решения подпомагат стратегията за енергиен съюз на Комисията за предоставяне на сигурна и конкурентоспособна енергия в Европа.

Посредством схемата на ЕС за търговия с емисии (СТЕ) правилата за държавна помощ изпълняват така също ключова роля за постигането на целите в областта на климата чрез намаляване на непреките разходи на въглеродния пазар на ЕС за повечето енергоемки отрасли. Основният принцип на СТЕ се състои в това, че замърсителят трябва да плаща за своите въглеродни емисии. Извън ЕС обаче не всички държави прилагат този принцип. Ако поради разходите за въглеродни емисии предприятията преместят своето производство извън ЕС, това ще доведе до увеличаване на глобалните въглеродни емисии. Тъй като производителите на електроенергия не получават безплатни квоти, те трябва да ги купуват, което води до повишаване на цената на електроенергията за потребителите. За тази цел държавите членки могат частично да компенсират енергоемките потребители за непреките разходи, произтичащи от СТЕ.

През 2012 г. Комисията прие Насоки за определяне на условията, при които държавите членки могат да предоставят такава частична компенсация, която се счита за държавна помощ, за периода на търговия 2012—2020 г. На 14 март 2018 г. Съветът и Парламентът приеха преработена Директива за СТЕ за периода 2021—2030 г. В нея се подчертава, че държавите членки следва да се стремят да ограничат своите

⁵⁹ Вж. http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-682_fr.htm.

⁶⁰ Дело SA.48648 *Белгийски стратегически резерв*, на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_48648.

⁶¹ Дело SA.48490 *Специален търг във Франция за оптимизация на потреблението*, на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_48490.

⁶² Дело SA.45852 *Германски резервен капацитет*, на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_45852.

⁶³ Дело SA.48780 *Удължаване на гръцката схема за прекъсваемост*, на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_48780.

⁶⁴ Дело SA.42011 *Италиански механизъм за осигуряване на капацитет*, на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_42011.

⁶⁵ Дело SA.46100 *Планиран полски механизъм за осигуряване на капацитет*, на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_46100.

⁶⁶ http://ec.europa.eu/competition/sectors/energy/state_aid_to_secure_electricity_supply_en.html.

компенсации до 25 % от приходите от търгове в рамките на СТЕ. Поради това на 20 декември 2018 г. Комисията започна процеса на преразглеждане на Насоките за държавна помощ за СТЕ.

Подпомагане на открити и интегрирани пазари на природен газ и електроенергия

За да постигне своите амбициозни цели, заложи в Парижкото споразумение⁶⁷, ЕС трябва да увеличи дела на енергията от възобновяеми източници в своя енергиен микс, например вятърна и слънчева енергия, като същевременно гарантира наличието на природен газ на конкурентоспособна цена като гъвкав резервен капацитет. Ефективната конкуренция на европейските пазари на природен газ зависи не само от прилагането на правилата на ЕС относно конкуренцията, но също така от инвестициите за диверсифициране на доставките на природен газ, целенасоченото законодателство в областта на енергетиката на европейско и национално ниво и правилното му изпълнение. Всички тези аспекти са съставни елементи на европейския енергиен съюз, който е ключов приоритет на Комисията.

В съответствие с целите на енергийния съюз, през 2018 г. Комисията продължи да насърчава развитието на отворен и конкурентоспособен енергиен пазар в полза на потребителите.

На 24 май 2018 г. Комисията прие решение⁶⁸, с което бяха премахнати създадените от „Газпром“ пречки, засягащи свободния поток на природен газ в Централна и Източна Европа, а на „Газпром“ бяха наложени редица задължения по отношение на поведението му в бъдеще

Решението за „Газпром“: осигуряване на възможност за свободен поток на природен газ на конкурентни цени

„Газпром“ е най-големият доставчик на природен газ в редица държави от Централна и Източна Европа. През април 2015 г. Комисията представи своите опасения, че „Газпром“ е нарушил антиръстовите правила на ЕС, като е приложил цялостна стратегия за разделяне на пазарите на природен газ по националните граници в осем държави членки: България, Естония, Латвия, Литва, Полша, Румъния, Словакия, Унгария, Чешката република. Тази стратегия е дала възможност на „Газпром“ да наложи по-високи цени на природния газ в пет от тези държави членки (България, Естония, Латвия, Литва и Полша).

⁶⁷ Вж. https://ec.europa.eu/clima/policies/strategies/2030_bg.

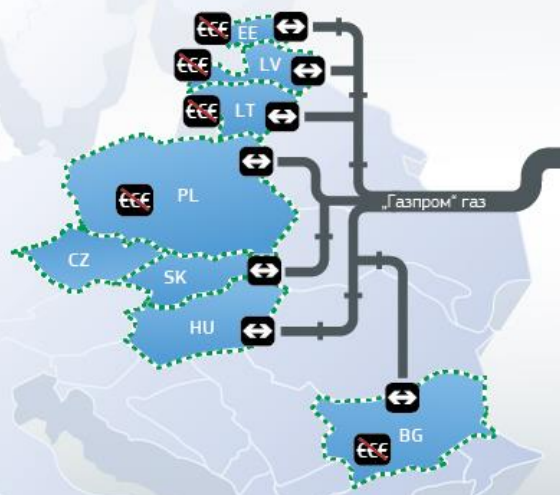
⁶⁸ Дело АТ. 39816 *Доставки на природен газ нагоре по веригата в Централна и Източна Европа*, Решение на Комисията от 24 май 2018 г., на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39816.

Дружество „Газпром“ е задължено да осигури свободен пренос на газ на конкурентни цени

■ ■ ■ Без ограничения върху трансграничните потоци на газ

↔ При поискване трябва да доставя газ към или от пазари, където липсват междусистемни връзки със съседни държави от ЕС

€€€ При поискване трябва да коригира цената на газа в съответствие с конкурентните западноевропейски референтни стойности

За да отговори на опасенията на Комисията относно конкуренцията, „Газпром“ трябва да изпълни редица задължения, насочени към осигуряване на свободен поток на природен газ на конкурентни цени в цяла Централна и Източна Европа. „Газпром“ ще трябва да изпълнява тези задължения в продължение на осем години. Те отразяват получената обратна връзка от заинтересованите страни в рамките на пазарния тест, проведен от Комисията през март 2017 г.

По-специално задълженията на „Газпром“ са разделени на четири групи. Първо, клиентите на „Газпром“ вече не са обект на ограничения за трансграничната препродажба на закупения природен газ. Второ, те имат повече гъвкавост за това къде желаят „Газпром“ да доставя техния газ (някои части от Централна и Източна Европа, а именно Балтийските държави и България все още са изолирани от други държави членки поради липсата на междусистемни връзки). Трето, клиентите получават ефективен инструмент, чрез който да се уверят, че тяхната цена на природния газ отразява ценовото равнище на конкурентните западноевропейски пазари на природен газ, и по-специално в центровете за втечен природен газ. Четвърто, „Газпром“ не може да действа въз основа на каквито и да било предимства, свързани с инфраструктурата за природен газ.

Взети заедно, тези задължения премахват опасенията на Комисията относно конкуренцията и постигат нейните цели за осигуряване на възможност за свободен поток на природен газ в Централна и Източна Европа на конкурентни цени. Комисията реши да направи тези задължения (т.нар. „ангажименти“) правно обвързващи за „Газпром“, което означава, че ако дружеството наруши някое от тези задължения, Комисията може да наложи глоба в размер до 10 % от неговия оборот в световен мащаб.

На 21 юни 2018 г. Комисията откри официална процедура по разследване⁶⁹, за да направи оценка дали споразуменията за доставка между дружествата в рамките на Qatar Petroleum, които изнасят втечен природен газ (ВПГ), и европейските вносители са попречили на свободния поток на природен газ в рамките на Европейското икономическо пространство в нарушение на антиitrustовите правила на ЕС. Qatar Petroleum е най-големият износител на ВПГ в световен мащаб и за Европа, отчитащ около 40 % от общия внос на ВПГ в ЕС и

⁶⁹ Дело AT.40416 *Доставяне на ВПГ в Европа*, на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40416.

значително по-големи дялове на вноса в някои държави членки. Комисията допълнително ще разследва дали дългосрочните споразумения на Qatar Petroleum (обикновено със срок от 20 или 25 години) за доставка на ВПГ в ЕИП съдържат териториални ограничения, сегментиращи вътрешния пазар на природен газ на ЕС.

На 7 декември 2018 г. Комисията прие решение, с което предложените от германския мрежови оператор TenneT⁷⁰ ангажименти за значително увеличаване на трансграничните потоци на електроенергия между Дания и Германия, станаха правно обвързващи. TenneT ще гарантира наличието на специален гарантиран капацитет във всеки един момент, с което ще даде възможност за навлизането на повече производители на електроенергия на германския пазар на едро. Това напълно съответства на амбицията на Комисията да повиши конкурентоспособността и интегрираността на европейския енергиен пазар и да улесни прехода на Съюза към почисти, възобновяеми енергийни източници в полза на потребителите.

На 17 декември 2018 г. Комисията наложи глоба⁷¹ на „Българския енергиен холдинг“ („БЕХ“), неговото дъщерно дружество за доставки на газ — „Булгаргаз“ и неговото дъщерно дружество за газова инфраструктура „Булгартрансгаз“ („групата БЕХ“) в размер на 77 млн. евро за възпрепятстване на достъпа на конкуренти до ключова инфраструктура в България в нарушение на антиitrustовите правила на ЕС.

Освен това Комисията продължава своето разследване на румънския газопреносен оператор Transgaz⁷² за потенциални ограничения на износа на газ.

5. Защита на конкуренцията на единния пазар

Успешните световни дружества често са плод на органичен растеж на конкурентни вътрешния пазари, дължащ се на техните стопански експертни знания и иновативност. В някои случаи обаче е възможно дружествата да решат, че чрез сливания могат да достигнат нужните размери и мощ, за да се конкурират по-ефикасно както в Европа, така и извън нея. Те може да очакват, че при сливанията ще се комбинират допълващи се портфейли, ще бъде постигната ефективност въз основа на мащаба или ще се улесни навлизането на нови пазари или географски райони. Тези ползи, доколкото реално се материализират, може да донесат облаги и за техните клиенти. Контролът върху сливанията в ЕС позволява на дружествата да растат, като придобиват други предприятия, като същевременно за гражданите и предприятията в ЕС се запазва възможността за избор, качеството, иновациите и конкурентните цени.

Ключови сливания в агрохимическия сектор

Семената и пестицидите са изключително важни за земеделските производители и преди всичко за потребителите. Комисията гарантира ефективна конкуренция в този сектор, така че земеделските производители да могат да имат достъп до иновативни продукти, по-добро качество и конкурентни цени. При оценяване на последните

⁷⁰ Решение на Комисията от 7 декември 2018 г. по дело АТ.40461 *DE-DK Interconnector*, на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40461.

⁷¹ Решение на Комисията от 17 декември 2018 г. по дело АТ.39849 *BEH gas*, на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39849.

⁷² Дело АТ.40335 *Румънски газови междусистемни връзки*, на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40335.

сливания на този концентриран пазар между Dow и DuPont⁷³ и между Syngenta и ChemChina⁷⁴ Комисията разгледа тяхното въздействие върху всички аспекти на конкуренцията, включително разходите на земеделските производители и иновациите. Двете решения бяха взети след задълбочен преглед на предложените операции.

На 21 март 2018 г., след задълбочен преглед, Комисията даде одобрение за плановете на Bayer да закупи Monsanto⁷⁵ при определени условия и в съответствие с Регламента на ЕС за сливанията. Сливането се осъществи при условие за продажбата на голям компенсаторен пакет на стойност над 6 млрд. евро, касаещ припокриването на страните в областта на семената, пестицидите и цифровото земеделие.

Условно одобрение на сливането между Bayer и Monsanto: запазване на конкуренцията и иновациите на пазара на агрохимични продукти

Както Bayer (Германия), така и Monsanto (Съединени американски щати) са сериозни фактори в секторите на семената и пестицидите. Monsanto е най-големият доставчик на семена в света, който реализира по-голямата част от своите продажби в САЩ и Латинска Америка (по-малко от 10 % от неговите продукти се продават в Европа). Bayer е вторият по големина доставчик на пестициди в световен мащаб, който продава около 30 % от своите продукти в Европа. Също така дружеството е важен доставчик на семена за редица култури, който осъществява дейността си на глобално равнище.

В рамките на своето задълбочено разследване Комисията проучи повече от 2 000 различни продуктови пазара и прегледа 2,7 млн. вътрешни документа. По-конкретно пазарното разследването показва опасения относно конкуренцията в областите на пестицидите, семената и агрономичните характеристики, както и цифровото земеделие.

С решението на Комисията от 21 март 2018 г. от Bayer изрично беше изискано да продаде на подходящ купувач съответни предприятия и активи на стойност 6 млрд. евро, в това число научноизследователска и развойна дейност, за да бъдат преодолени идентифицираните опасения относно конкуренцията. Комисията стигна до заключението, че пакетът за продажба дава възможност на подходящ конкурент устойчиво да замени конкурентното ограничение на Bayer на съответните пазари и да продължи да прави иновации в полза на всички европейци — потребители и земеделски стопани, както и в полза на околната среда.

На 30 април 2018 г. в съответствие с Регламента на ЕС за сливанията Комисията условно одобри придобиването от BASF на части от предприятието Crop Science на Bayer⁷⁶ като част от ангажиментите за реализиране на продажби за целите на сливането между Bayer и Monsanto.

Като гарантира, че няма промяна в броя на глобалните участници, които активно се конкурират на тези концентрирани пазари, решението на Комисията по делото на Bayer/Monsanto осигурява продължаване на ефективната конкуренция и иновации на пазарите на семена и агрономични характеристики, пестициди и цифрово земеделие, както и поддържането на също толкова богат избор за земеделските производители, що се отнася до доставчиците на семена и пестициди на тези пазари.

⁷³ Решение на Комисията от 27 март 2017 г. по дело M.7932 *Dow / DuPont*, на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_7932.

⁷⁴ Решение на Комисията от 5 април 2017 г. по дело M.7962 *ChemChina / Syngenta*, на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_7962.

⁷⁵ Решение на Комисията от 21 март 2018 г. по дело M.8084 *Bayer / Monsanto*, на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8084.

⁷⁶ Решение на Комисията от 30 април 2018 г. по дело M.8851 *BASF / Bayer Divestment Business*, на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8851.

Вследствие на операцията беше създадено най-голямото глобално интегрирано дружество за семена и пестициди.

Предвид световния обхват на дейностите на Bayer и Monsanto, Комисията работи по този случай в тясно сътрудничество с редица органи по конкуренция, най-вече с Министерството на правосъдието на Съединените американски щати и антитръстовите органи на Австралия, Бразилия, Канада, Индия, Китай и Южна Африка.

По отношение на семената и пестицидите допълнително има много сериозни опасения, които излизат извън обхвата на политиката в областта на конкуренцията, в това число защита на потребителите, безопасност на храните и осигуряване на най-високи стандарти за околната среда и климата. Съществуващите национални и европейски регулаторни стандарти по тези въпроси ще останат също толкова строги след тези сливания, както и преди тях и ще продължат да се прилагат.

Запазване на ефективната конкуренция на европейските пазари на стомана

Стоманата е изключително важен ресурс за много европейски отрасли и продукти, като в европейския стоманодобивен отрасъл са заети около 360 000 души в повече от 500 производствени обекта в 23 държави членки.

На 7 май 2018 г., след задълбочен преглед, Комисията одобри придобиването на Ilva от ArcelorMittal⁷⁷ — най-големият производител на плоска въглеродна стомана в Европа и в света. Решението на Комисията е взето при условие за продажбата на голям компенсаторен пакет за запазване на ефективната конкуренция на европейските пазари на стомана в полза както на потребителите, така и на предприятията.

Условно одобрение на Комисията за придобиването на Ilva от ArcelorMittal

ArcelorMittal, чието седалище е в Люксембург, контролира широка производствена мрежа в цялото Европейско икономическо пространство, докато Ilva притежава големи производствени активи в Италия, включително неговия стоманодобивен завод в Taranto — най-големият завод за плоска въглеродна стомана в Европа, който е интегриран на едно място. С придобиването от ArcelorMittal на Ilva се създава най-големият производител на стомана в Европа, който далеч изпреварва останалите.

В рамките на своето задълбочено разследване Комисията прегледа повече от 800 000 вътрешни документа и взе предвид обратната връзка от над 200 клиента, осъществяващи дейност в широк диапазон от сектори, като строителство, автомобилостроене, битови уреди и тунели. Тези клиенти разчитат на конкурентни цени на стоманата, за да могат да се конкурират с вносните продукти на единния пазар, както и на глобалните пазари.

В отговор на опасенията на Комисията относно конкуренцията, що се отнася до горещо валцувана, студено валцувана и галванизизирана плоска въглеродна стомана, ArcelorMittal предложи да продаде няколко стоманодобивни завода в цяла Европа на един или повече купувачи, които трайно се конкурират с ArcelorMittal.

Комисията стигна до заключението, че предложената операция, след измененията с поетите ангажименти, гарантира запазването на конкуренцията на европейските пазари на стомана и не води до по-високи цени, което е в интерес на европейската преработваща промишленост и на потребителите. Решението е взето при условие за пълно спазване на поетите ангажименти.

⁷⁷ Решение на Комисията от 7 май 2018 г. по дело M.8444 *ArcelorMittal / Ilva*, на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8444.

Така контролът на сливанията е тясно свързан с решителни действия от страна на ЕС за защита на стоманодобивния сектор на ЕС от нарушения поради нелоялна търговия с трети държави. Комисията взема предвид опасенията на европейския стоманодобивен отрасъл, но също така големия брой европейски предприятия, които разчитат на стоманата като суровина. Понастоящем се прилагат различни мерки за търговска защита при вноса на стоманени и железни продукти, включително от Китай, Русия, Индия и няколко други държави. Освен това понастоящем са в ход няколко разследвания за търговска защита по отношение на стоманени продукти. В допълнение Комисията участва в Глобалния форум, посветен на свръхкапацитета в производство на стомана, с цел да се установят основните причини за глобалния свръхкапацитет в стоманодобивния сектор и съответно да бъдат разработени конкретни решения в областта на политиката.

Продажбата на активите на Ilva на ArcelorMittal също би трябвало да допринесе за ускоряването на неотложните дейности по възстановяване на околната среда в района на Taranto. Тази съществено важна работа по пречистването трябва да продължи незабавно⁷⁸, за да се предпази здравето на живеещото в близост население и околната среда, както е договорено с италианските органи през 2016—2017 г.

В отделно разследване, осъществено в съответствие с правилата за държавна помощ, на 21 декември 2017 г.⁷⁹ Комисията стигна до заключението, че два заема, предоставени от Италия през 2015 г. за подпомагане на Ilva, са включвали неправомерна и несъвместима държавна помощ. Комисията поиска от Италия да възстанови от Ilva неправомерно предоставените помощи в размер на 84 милиона евро.

Задълбочено разследване на Комисията на предложението от Siemens придобиване на Alstom

Влаковете и оборудването за сигнализация, което ги насочва, са съществено важни за транспорта в Европа. На 13 юли 2018 г. Европейската комисия започна задълбочено разследване⁸⁰ за оценка на предложението придобиване на Alstom от Siemens в съответствие с Регламента на ЕС за сливанията.

Siemens (Германия) и Alstom (Франция) са глобални лидери в железопътния транспорт, а предложената операция би довела до обединяването на двата най-големи доставчика на подвижен състав и решения за сигнализация в ЕИП, не само от гледна точка на големината на съвместните действия, но също така от гледна точка на тяхното географско покритие.

Опасенията на Комисията, свързани с възможността за по-слаба конкуренция на пазарите, на които ще осъществява дейността си слятото дружество, и по-специално доставката на различни типове влакове (подвижен състав) и системи за сигнализация за железопътните оператори. Това би могло да доведе до по-високи цени, по-малък избор на доставчици и иновативни продукти в ущърб на влаковите оператори, управителите на инфраструктурата и в крайна сметка на милионите европейци, които използват железопътен транспорт всеки ден за работа или развлечения. Комисията прецени, че

⁷⁸ От 2013 г. насам Комисията води производства за установяване на неизпълнение на задължения срещу Италия поради това, че не е успяла да гарантира спазването от страна на Ilva на законодателството на ЕС в областта на екологичните стандарти.

⁷⁹ Решение на Комисията от 21 декември 2017 г. по дело SA.38613 *Помощ за Ilva*, на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_38613.

⁸⁰ Дело M.8677 *Siemens / Alstom*, на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_8677.

навлизането на нови конкуренти на пазарите на подвижен състав и решения за сигнализация в ЕИП, в това число по-специално на потенциални китайски доставчици, изглежда малко вероятно в обозримо бъдеще.

Комисията проведе задълбочено разследване на ефектите от сделката, за да определи дали се потвърждават опасенията относно конкуренцията. Комисията прецени, че сливането би засегнало конкуренцията на пазарите на железопътни системи за сигнализация и свръхвисокоскоростни влакове. Страните не предложиха достатъчни компенсации за преодоляването на тези опасения. На 6 февруари 2019 г. Комисията забрани предложеното от Siemens придобиване на Alstom в съответствие с Регламента на ЕС за сливанията⁸¹.

Насърчаване на конкурентоспособен транспортен пазар

Конкурентоспособният и ефикасен транспортен сектор е от решаващо значение за добре функциониращия единен пазар, стратегията за устойчив растеж и отворената икономика, интегрирана на глобалните пазари.

Много същественото увеличаване на въздушното движение продължи през 2018 г., отчасти поради ползите от засилената конкуренция между авиокомпаниите и летищата. Запазването на ефективната конкуренция в този сектор продължава да бъде приоритет. Що се отнася до летищата, Комисията прие решение, в което се констатира, че двадесетгодишното удължаване на концесията на Атинското международно летище Eleftherios Venizelos не представлява държавна помощ.⁸² Това решение беше прието едва след като първоначалната концесионна такса в размер на 484 млн. евро, която беше базирана на финансови и стопански параметри, несъответстващи на пазарните условия, беше увеличена на 1,115 млрд. евро. С оглед на тази повишена цена Комисията установи, че удължената концесия не включва държавна помощ, тъй като Athens International Airport S.A. ще заплати подходяща пазарна такса, за да продължи да експлоатира Атинското международно летище Eleftherios Venizelos.

През ноември 2018 г. Комисията образува производство по член 101 от ДФЕС срещу Amadeus⁸³ и Sabre⁸⁴ — водещи световни доставчици на компютризирани системи за резервация. Разследването е съсредоточено върху възможните ограничения на конкуренцията на пазара на услугите по разпространение на самолетни билети. Комисията е загрижена, че тези ограничения биха могли да създадат пречки пред иновациите и да повишат разходите за разпространение на билети, което в крайна сметка ще повиши цените на билетите за пътниците.

Що се отнася до сектора на въздухоплаването, решенията на Комисията относно сливанията в контекста на фалита на Air Berlin позволиха своевременното придобиване на активите на Air Berlin от силни конкуренти, които не само ще запазят, но също и ще подобрят конкуренцията на различни летища в Германия и Австрия в полза на много европейски пътници, които летят от и до тези летища⁸⁵. За противодействие на

⁸¹ Вж. http://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-881_en.htm.

⁸² Вж. http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-6785_en.htm.

⁸³ Дела АТ.40617 *Разпространение на самолетни билети (Amadeus)*, на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40617.

⁸⁴ Дело АТ.40618 *Разпространение на самолетни билети (Sabre)*, на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40618.

⁸⁵ Вж. http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-5244_en.htm, http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-5402_en.htm и http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-4494_en.htm.

ненужни нарушения на конкуренцията чрез предоставянето на държавна помощ на авиокомпаниите в затруднено икономическо положение, Комисията откри също така официална процедура по разследване във връзка с мостов заем в размер на 900 млн. евро, предоставен от италианската държава на Alitalia през 2017 г.⁸⁶

6. Повишаване на устойчивостта на финансовия сектор в контекста на банковия съюз

Общото стабилизиране на финансовия сектор и постепенното прилагане на регулаторната рамка за банковия съюз са довели до по-малко интервенции от публичния бюджет и следователно до намаляване на новите дела за държавна помощ в този сектор. Освен това Комисията би могла да завърши мониторинга на още десет банки във връзка със задълженията, произтичащи от поети ангажименти по решения за държавна помощ от миналото, както и подобен брой отдавнашни заварени дела.

В Германия през 2018 г. Комисията одобри приватизацията без никаква помощ на HSH Nordbank въз основа на открит и конкурентен процес, довел до продажбата на банката на положителна цена и свързан с реструктурирането с оглед на възстановяването на дългосрочната жизнеспособност на банката.⁸⁷ Словенската държава е продала 65 % от своя дял в NLB Group в съответствие с набора от преразгледани ангажименти, одобрен от Комисията през 2018 г.⁸⁸ Тази продажба беше решаващ елемент от направената от Комисията оценка на жизнеспособността в решението за държавна помощ за NLB от 2013 г. Комисията продължава да следи дали Словения спазва останалите ангажименти.

Въпреки повишаващата се устойчивост на банковия сектор на ЕС, някои части от финансовия сектор все още са изправени пред някои заварени проблеми, които предшестваат рамката за банковия съюз, и по-специално все още високото равнище на необслужваните заеми в някои държави членки. Упражняваният от страна на Комисията контрол върху държавната помощ във финансовия сектор продължава да изпълнява централна роля за справянето с тези въпроси.

През 2018 г. Комисията одобри помощ за ликвидация във връзка с продажбата на втората по големина банка в Кипър — Cyprus Cooperative Bank — и ликвидирането на останалото дружество⁸⁹. Това даде възможност за организирано напускане на пазара от страна на банката, която в миналото вече е получавала държавно подпомагане два пъти, и позволи изваждането на почти 30 % от кипърските необслужвани заеми от вътрешната банкова система. Отново в Кипър Комисията даде одобрение за схемата ESTIA за подпомагане на частни домакинства и микропредприятия, които се сблъскват със затруднения при погасяването на ипотечни заеми и рискуват да изгубят своите основни жилища.⁹⁰

В Италия италианската държава гарантира схема за улесняване на секюритизацията на необслужвани заеми (GACS), първоначално одобрена през февруари 2016 г. и

⁸⁶ Вж. http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-3501_en.htm.

⁸⁷ Решение на Комисията от 26 ноември 2018 г. по дело SA.52288 — *Германия*, на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_52288.

⁸⁸ Решение на Комисията от 10 август 2018 г. по дело SA.33229 — *Словения*, на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_33229.

⁸⁹ Решения на Комисията от 19 юни 2018 г. и 28 август 2018 г. по дело SA.35334 — *Кипър*, на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_35334.

⁹⁰ Решение на Комисията от 3 декември 2018 г. по дело SA.49554 — *Кипър*, на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/276985/276985_2032224_96_2.pdf.

впоследствие удължена до началото на март 2019 г.⁹¹ Според схемата италианските банки ще продължат да могат да финансират разпореждането с избрани необслужвани заеми посредством държавна гаранция, предоставяна при пазарни условия. Схемата GACS е дала важен принос за изваждането на необслужваните заеми от италианската банкова система: при 17 различни разпореждания с необслужвани заеми с подпомагане по линия на GACS между влизането в сила на схемата и средата на ноември 2018 г. беше отчетено около 60 % общо чисто намаляване на необслужваните заеми в Италия през този период (приблизително 51 млрд. евро бруто необслужвани заеми).

7. Осигуряване на еднакви условия на конкуренция в областта на данъчното облагане

Доверието в единния пазар на ЕС зависи от установяването на еднакви условия на конкуренция, позволяващи на дружествата да се конкурират въз основа на техните заслуги, включително по отношение на данъчното облагане. Например една държава членка не може да дава данъчни облекчения на многонационални групи, каквито не се предоставят на други дружества (често местни предприятия), тъй като това сериозно би нарушавало конкуренцията.

Комисията продължава своята борба срещу избирателните данъчни предимства

На 20 юни 2018 г. Комисията стигна до заключението, че данъчното третиране от страна на Люксембург на Engie⁹² — доставчик на природен газ и електроенергия — е било незаконно с оглед на процедурите на ЕС за държавна помощ и несъвместимо с правилата на ЕС за държавна помощ. В резултат на това Люксембург трябваше да възстанови повече от 120 млн. евро от Engie.

Преустановяване на избирателните данъчни предимства: Решението за Engie

След задълбочено разследване, започнато през септември 2016 г., Комисията стигна до заключение, че два набора от предварителни данъчни становища, издадени от Люксембург, изкуствено са намалили данъчната тежест на Engie в Люксембург в продължение на около цяло десетилетие, без да има надлежна обосновка.

Съответно през 2008 г. и 2010 г. Engie е приложило две сложни вътрешногрупови схеми за финансиране на две дружества от групата на Engie в Люксембург — Engie LNG Supply и Engie Treasury Management. Те са включвали тристранна операция съответно между Engie LNG Supply и Engie Treasury Management и две други дружества от групата на Engie в Люксембург.

Разследването на Комисията показва, че данъчните становища, издадени от Люксембург, са подкрепили непоследователното третиране на една и съща операция както като дълг, така и като собствен капитал, което не отразява икономическата реалност, тъй като изкуствено намалява данъчната тежест за дружеството. В резултат на това Engie реално е плащало корпоративен данък в размер на 0,3 % върху някои печалби в Люксембург в продължение на около едно десетилетие.

На тази основа Комисията заключи, че данъчното становище е предоставило избирателно икономическо предимство на Engie. По-специално становищата са дали възможност на Engie да избегне заплащането на данък върху 99 % от печалбите, реализирани от Engie LNG Supply и

⁹¹ Решение на Комисията от 31 август 2018 г. по дело SA.51026(2018/N) — *Италия*, на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_51026.

⁹² Решение на Комисията от 20 юни 2018 г. по дело SA.44888 — *Помощ в полза на Engie*, на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_44888.

Engie Treasury Management в Люксембург. От Люксембург беше изискано да събере от Engie повече от 120 млн. евро неплатени данъци.

Комисията приветства законодателните стъпки, предприети от правителството на Люксембург за изменение на Данъчния кодекс на държавата и привеждането на свързаните разпоредби в съответствие с проекта на ОИСП във връзка със свиването на данъчната основа и прехвърлянето на печалби⁹³. Тези стъпки включват също така изменение на Закона за корпоративно подоходно облагане, за да се избегнат случаи, в които не се облагат с данъци печалби, реализирани в контекста на преобразуването на заеми в акции. Изменението обаче не се отнася до тристранни операции като осъществените от Engie.

Правилата за държавна помощ не позволяват на държавите членки да предоставят несправедливи данъчни облекчения само на избрани дружества. Държавите членки не могат да дискриминират дружества в едно и също правно и фактическо състояние с оглед на целта на едни и същи национални закони. Такава дискриминация нарушава конкуренцията и е неправомерна според правилата за държавна помощ. Освен това правилата на ЕС за държавна помощ изискват неправомерната и несъвместима държавна помощ да бъде върната, за да се премахне нарушаването на конкуренцията, породено от помощта. В правилата за държавна помощ не са предвидени глоби и възстановяването не е наказание за съответното дружество; по този начин само се възстановява еднаквото третиране с останалите дружества.

На 19 септември 2018 г. Комисията установи, че необлагането с данъци на някои печалби на McDonald's в Люксембург⁹⁴ не е довело до неправомерна държавна помощ. Това третиране, което е отговаряло на националните данъчни закони и Спогодбата за избягване на двойното данъчно облагане между Люксембург и Съединените американски щати, не е предоставило изборително предимство в полза на McDonald's, а е било последица от несъответствие между данъчните закони на Люксембург и САЩ.

⁹³ Вж. <http://www.oecd.org/tax/beps/>.

⁹⁴ Решение на Комисията от 19 септември 2018 г. по дело SA.38945 — Предполагаема помощ в полза на *McDonald's* — Люксембург, на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_38945.

Поради това Комисията стигна до заключението, че не е налице нарушаване на правилата на ЕС за държавна помощ от страна на Люксембург.

Една от горепосочените промени в Данъчния кодекс с оглед на приважването на данъчното законодателство в съответствие с проекта на ОИСП във връзка със свиването на данъчната основа и прехвърлянето на печалби включваше затягане на критериите според Данъчния кодекс на Люксембург за дефиниране на понятието „постоянно установена стопанска дейност“. В съответствие с новите разпоредби, които влязоха в сила на 1 януари 2019 г., при определени условия Люксембург може да изисква от дружествата, които заявяват, че имат облагаемо присъствие в чужбина, да представят потвърждение, че реално подлежат на данъчно облагане в друга държава.

Наред с това, на 19 декември 2018 г., Комисията стигна до заключението, че в Гибралтар⁹⁵ са предоставени неправомерни данъчни предимства на многонационални дружества чрез режим за освобождаване от корпоративен данък на лихви и лицензионни възнаграждения от 2011 г. до 2013 г., както и чрез пет отделни данъчни становища, предоставили изборителни данъчни облекчения на определени приходи, генерирани от нидерландски командитни дружества. Получателите трябва да върнат на Гибралтар неплатени данъци в размер на около 100 млн. евро.

По време на разследването на Комисията Гибралтар измени данъчните си правила, за да подобри своята процедура на издаване на данъчни становища, да затегне своите правила за трансферно ценообразуване, да прецизира задълженията на данъкоплатците (напр. подаване на годишни данъчни декларации, предоставяне на смислена информация в заявленията за становища) и да повиши прозрачността във връзка с начина, по който прилага своята териториална система на данъчно облагане. Комисията приветства тези подобрени правила, които влязоха в сила през октомври 2018 г.

Комисията продължава своите разследвания във връзка с данъчни становища, издадени от Нидерландия в полза на Inter IKEA⁹⁶ и една данъчна схема за мултинационални дружества в Обединеното кралство⁹⁷.

Разследванията на Комисията на отделни данъчни становища в държавите членки доказват ефективността си

Данъчните становища сами по себе си не представляват проблем съгласно правилата на ЕС за държавна помощ, ако те само потвърждават, че данъчните споразумения между дружества в рамките на една и съща група спазват приложимото данъчно законодателство. Данъчните становища обаче, които предоставят изборително данъчно предимство на конкретни дружества, могат да нарушат конкуренцията на единния пазар на ЕС в разрез с правилата на ЕС за държавна помощ.

Държавите членки са постигнали значителен напредък по изпълнението на решенията на Комисията за връщане на неплатени данъци, приети през предходната година от

⁹⁵ Решение на Комисията от 19 декември 2018 г. по дело SA.34914 *Обединено кралство — Корпоративно данъчно облагане в Гибралтар (ITA 2010)*, на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_34914.

⁹⁶ Дело SA.46470 — *Възможна държавна помощ в полза на IKEA — Нидерландия*, на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_46470.

⁹⁷ Дело SA.44896 — *Възможна схема за държавна помощ по отношение на освобождаването на финансирането на групи контролирани чуждестранни дружества (КЧД) в Обединеното кралство*, на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_44896.

Комисията, които *de facto* не позволяват на дружествата да продължат да се ползват от неправомерните предимства. През май 2018 г. Люксембург приключи със събирането на повече от 260 млн. евро от Amazon, плюс сума от 21 млн. евро лихва върху възстановената сума. През октомври 2018 г. Люксембург възстанови също така повече от 120 млн. евро от Engie, плюс 1 млн. евро лихва върху събраната сума. През същия месец Ирландия събра от Apple в пълен размер неправомерната и несъвместима помощ, т.е. 13,1 млрд. евро, плюс около 1,2 млрд. евро лихва върху събраната сума. По всички тези дела парите се съхраняват в доверителна сметка, докато приключи текущото обжалване на решението на Комисията пред съдилищата на ЕС.

8. Обединяване на силите за насърчаването на глобалната култура на конкуренция

Тъй като световните пазари продължават да се интегрират и все повече и повече дружества разчитат на световни вериги за създаване на стойност, повече от всякога е необходимо органите по конкуренция да засилят сътрудничеството помежду си и да договорят общи стандарти и процедури. Ефективното прилагане на правилата относно конкуренцията зависи от нарастващата степен на сътрудничество с други правоприлагащи структури. Когато бизнес практиките на дадено дружество са във вреда на конкуренцията в различни държави и на различни континенти, справедливите и равнопоставени пазарни условия може да бъдат възстановени, ако правоприлагащите органи действат като екип.

Комисията е водеща в международното сътрудничество в областта на конкуренцията както на многостранно, така и на двустранно равнище. През 2001 г. Комисията беше сред учредителите на Международната мрежа по конкуренция, която понастоящем наброява повече от 130 членове. Комисията е активна и във всички международни форуми, посветени на конкуренцията, включително ОИСР, УНКТАД, СТО и Световната банка⁹⁸.

На двустранно равнище Комисията се стреми да насърчава еднакви условия на конкуренция в международен план чрез включване на разпоредбите за конкуренцията и държавната помощ в нейните споразумения за свободна търговия и за асоцииране. През 2018 г. Комисията продължи преговорите с Чили, Мексико, Меркосур, Азербайджан, Тунис, Индонезия, Андора, Монако и Сан Марино и започна преговори с Австралия, Нова Зеландия, Киргизстан и Узбекистан. В края на 2018 г. преговарящите от Европейския съюз и Швейцария постигнаха съгласие по текста на междуинституционално рамково споразумение, което включва също така правила за държавна помощ. Освен това Комисията се ангажира в широк спектър от дейности за сътрудничество с органите по конкуренция в редица трети държави въз основа на споразумения или меморандуми за разбирателство. През юни 2018 г. Комисията подписа административна договореност с Мексико.

През 2018 г. продължи сътрудничеството на ГД „Конкуренция“ по политиката в областта на конкуренцията и по случай, в това число диалога относно контрола върху държавната помощ, с Китайската държавна администрация за пазарно регулиране (ДАПР), която беше създадена през 2018 г. в резултат на реструктурирането на китайската централна администрация. ДАПР включва антимонополните бюра на Министерството на търговията, Националната комисия за развитие и реформи (НКРР) и Държавната промишлено-търговска агенция, както и Бюрото за преглед на лоялната конкуренция към НКРР. Генерална дирекция „Конкуренция“ си сътрудничи с ДАПР по пет случая на преглед на сливания и отговори на молбата от страна на ДАПР за мнение по проекта на нейните

⁹⁸ За допълнителна и по-подробна информация вж. част I от работния документ на Комисията, придружаващ настоящия доклад.

разпоредби за забрана на злоупотребата с господстващо пазарно положение. Освен това тя проведе няколко обмена на техническо равнище във връзка с дейностите на ДАПР за популяризиране на тяхната система за преглед на лоялната конкуренция.

Комисията потвърждава своя ангажимент за поощряване на глобална култура на конкуренция, както и за насърчаване на еднаквите условия на конкуренция в световен план, където дружествата се конкурират според техните качества. През 2018 г. Комисията продължи своите опити за подобряване на многостранните правила относно субсидиите като част от концепцията на ЕС за модернизирани на СТО. Основните цели са да се повиши прозрачността, да се приемат по-добри правила по отношение на вредни субсидии и адекватно да се решат проблемите с държавните предприятия. Освен това Комисията продължи да участва в секторни инициативи относно субсидиите в международен контекст, като например за стоманата (Световен форум за свръхкапацитета за производство на стомана в рамките на G20), за полупроводниците (Насоки за регионално подпомагане за производството на полупроводници), и за корабостроенето (ОИСР). Накрая, Комисията продължава да работи с държавите — членки на ЕС, в рамките на групата за международна политика за субсидиите, за да обменя мнения и да координира инициативи в областта на международната политика за субсидии на многостранно и двустранно равнище.

Поддържане на редовен и конструктивен диалог между институциите

Европейският парламент, Съветът и консултативните комитети с техните специфични функции спрямо европейските граждани и заинтересовани страни са ключови партньори в диалога за политиката в областта на конкуренцията.

През април комисар Вестагер обмени мнения с пленарната сесия на Парламента относно настоящите общи постижения в политиката в областта на конкуренцията. През октомври тя обсъди ползите от конкуренцията за повишаването на конкурентоспособността на европейските отрасли. През ноември тя приветства заедно с Парламента финализирането на новата директива, за да могат националните агенции за защита на конкуренцията да прилагат по-ефективно европейските правила относно конкуренцията. Комисарят проведе така също тематични дебати с различни комисии в Парламента: Комисията по икономически и парични въпроси през юни и октомври и Комисията по промишленост и изследвания през юли. Генералният директор Johannes Laitenberger от своя страна посети специалната работна група по въпросите на конкуренцията в рамките на Комисията по икономически и парични въпроси през май. През ноември той обмени мнения с пълния състав на Комисията по икономически и парични въпроси, след като през октомври в тази комисия беше проведен подготвителен дебат със заместник-генералния директор Carles Esteva Mosso.

Както и през предходните години, Парламентът прие резолюция за годишния доклад на Комисията относно политиката в областта на конкуренцията. Парламентът подкрепи стабилната политика в областта на конкуренцията, посредством която се запазва целостта на вътрешния пазар, а гражданите получават достъпни цени, избор и иновации на пазара. Това беше навременна подкрепа за усилията на Комисията през 2018 г. за справянето с незаконните картели и злоупотребите с господстващо положение от страна на дружества, както и за осъществения преглед на сливанията и държавната помощ, която се отпуска на нашия единен пазар.

През 2018 г. Парламентът потвърди също така своя ангажимент за борба срещу укриването на данъци и избягването на данъчното облагане. Парламентът приветства

факта, че контролът върху държавните помощи доказва ефективността си срещу избирателните данъчни предимства за многонационалните компании. През 2018 г. Комисията продължи да предприема важни действия в тази област⁹⁹. Комисията предприе систематичен подход към анализа на доказателствата във връзка с данъчните становища от всички държави членки.

Парламентът настоятелно призова Комисията да продължи да изпълнява своята основна роля в контрола върху държавните помощи във финансовия сектор, за да гарантира, че помощта за банките остава на необходимия минимум и че са предприети адекватни мерки за възстановяване на жизнеспособността на банките и за свеждане до минимум на нарушенията на конкуренцията на вътрешния пазар. Комисията споделяше целта на Парламента за намаляване на държавната помощ в сектора с течение на времето. Комисията продължи да обяснява своите действия в тази област в останалите институции.

През април Парламентът организира изслушване по въпросите на цифровата икономика. Парламентът призова Комисията да помисли върху начина, по който може да се поддържа актуалността в прилагането на законодателството за защита на конкуренцията в условията на цифровото общество. През март комисар Vestager назначи трима специални съветници, които да дадат идеи във връзка с предстоящите цифрови промени, които ще засегнат пазари и потребители, и тяхното отражение върху конкуренцията. В рамките на същото мероприятие Комисията започна процес на консултиране относно важността на данните, алгоритмите и други аспекти на цифровата икономика и поиска от заинтересованите страни да представят техните мнения. Тези инициативи бяха приветствани от Комисията ECON в Парламента.

През юли комисарят обмени мнения с членовете на Парламента относно начина, по който правоприлагането в областта на конкуренцията помага за повишаването на конкурентоспособността на европейските отрасли. По отношение на всяко дружество, което желае сливане, тя обясни, че много дружества в Европа разчитат на суровини на справедливи цени, за да могат самите те да растат на световните пазари. В този ред на мисли Комисията продължава да разследва големи промишлени сливания, за да установи какво е тяхното въздействие върху конкуренцията, и благодари на Парламента за неговата активна подкрепа в това отношение.

Тъй като националните органи по конкуренция вземат 85 % от решенията за прилагане на антиitrustовите правила на ЕС, се оказа наложително да се повиши тяхната ефективност в качеството им на паравоприлагащи структури. През декември 2018 г. Парламентът и Съветът подписаха една директива, с която от държавите членки беше изискано да предоставят на националните агенции за защита на конкуренцията ефективни правомощия за разследване и инструменти за правоприлагане, за да могат да защитават конкуренцията на техните територии, както и възможността да налагат възпиращи глоби за антиконкурентни практики и да координират техните програми за освобождаване от глоби или намаляване на техния размер. Комисията увери парламента, че внимателно ще проверява дали държавите членки са транспонирали директивата изцяло и ефективно. В отговор на запитване от Парламента Комисията заяви също така, че временните мерки може да бъдат ключов инструмент, с помощта на който органите по конкуренция да гарантират, че конкуренцията няма да бъде засегната, докато протича разследването. С цел да се предостави възможност на органите по конкуренция да се

⁹⁹ За по-подробна информация вж. глава 2 от настоящия доклад.

справят по-ефективно със събитията на бързо променящите се пазари Комисията се ангажира да извърши анализ на това дали съществуват начини за улесняване на приемането на временни мерки в рамките на Европейската мрежа по конкуренция в срок от две години от датата на транспониране на новата директива. Комисията се съгласи да представи резултатите пред Парламента и Съвета.

Комисията отчете важността, която Парламентът и Съветът придават на ефективната конкуренция по хранителната верига. В този ред на мисли в скорошните си решения, като сливането между Bayer и Monsanto в агрохимичния сектор, сливането между установените в САЩ химически дружества Dow и DuPont и придобиването от ChemChina на Syngenta, Комисията приложи подход, с които бяха изисквани значителни продажби на активи като условие за одобряване на операцията. Комисията продължи да разследва AB InBev във връзка с възможните ограничения от негова страна на паралелния внос на неговите бири в Белгия. Комисията публикува също така проучването на организациите на производители и техните дейности в секторите на маслиновото масло, говеждото и телешкото месо и полските култури, което беше възложено, за да се получи по-ясна представа за предизвикателствата, пред които са изправени земеделските стопани при създаването на организации на производителите, които да им помагат да подобрят позициите си във веригата на доставки.

През 2018 г. комисар Vestager и ГД „Конкуренция“ дадоха своя принос от гледна точка на политиката в областта на конкуренцията и към дебата относно следващата многогодишна финансова рамка на Съюза. Комисарят взе участие в Съвета по конкурентоспособност през март, за да обясни как правилата за държавна помощ могат да осигурят растежа на стартиращите дружества и дружествата със средна капитализация на текущите дискусии относно следващата многогодишна финансова рамка. В края на 2018 г. Парламентът и Съветът одобриха предложеното изменение на Упълномощаващия регламент на Съвета (Регламент (ЕС) 2015/1588), за да бъдат освободени допълнителни категории държавна помощ от задължението за уведомяване на Комисията за помощта.

Институциите обсъдиха също така необходимостта от допълнително засилване на правоприлагането в областта на конкуренцията в следващата многогодишна финансова рамка на Съюза. През декември Комисията по икономически и парични въпроси на Парламента подкрепи свързаните с конкуренцията аспекти на програмата за единния пазар. Комисията по икономически и парични въпроси на Парламента се съгласи, че Комисията трябва да разполага със стабилни финанси, които да инвестира в ИТ оборудване, за да може ефективно да разглежда делата за защита на конкуренцията, да подпомага мрежите за сътрудничество с националните и международните агенции за защита на конкуренцията и да ускори комуникационните усилия за осигуряване на спазването на европейските правила относно конкуренцията в целия ЕС.

Представители на ГД „Конкуренция“ също обмениха мнения с Комисията по икономически и парични въпроси. Комисията подкрепи основните пунктове в работата на Комисията по правоприлагане в областта на конкуренцията. Комисията даде също така пълната си подкрепа във връзка с Упълномощаващия регламент на Съвета в областта на държавната помощ.

Уведомление от Обединеното кралство по член 50 от ДЕС

След уведомлението от Обединеното кралство по член 50 от ДЕС Комисията започна подготовка за оттеглянето на Обединеното кралство от Европейския съюз. Генерална

дирекция „Конкуренция“ участва в подготовката за това оттегляне, що се отнася до аспектите, касаещи инструментите в нейния ресор (сливания, антиръстове и държавна помощ). Наред с други неща, генерална дирекция „Конкуренция“ подпомогна работната група на Комисията за подготовка и провеждане на преговорите с Обединеното кралство по член 50 от ДЕС във връзка с договарянето на споразумението за оттегляне.